EITEM AR YR AGENDA: 14

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

17eg Hydref, 2011

BWRDD ARWAIN CENEDLAETHOL Y GWASANAETHAU CYHOEDDUS A'R COMPACT CYDWEITHIO

Adroddiad gan Colin Everett, Clerc i'r Awdurdod

Diben yr Adroddiad

1 Nodi'r ffaith fod Bwrdd Arwain Cenedlaethol y Gwasanaethau Cyhoeddus wedi ei sefydlu, a derbyn y diweddaraf am y Compact Cydweithio.

Cefndir

2 Yng Ngorffennaf 2005, comisiynwyd Syr Jeremy Beecham ac arbenigwyr nodedig eraill gan Lywodraeth y Cynulliad i adolygu'r modd y mae gwasanaethau cyhoeddus yn cael eu darparu yng Nghymru fel rhan o'r cynllun gweithredu ar gyfer rhoi ei *Strategaeth Creu'r Cysylltiadau* ar waith er mwyn gwella gwasanaethau cyhoeddus.

3 Mae'r adroddiad hwn yn pwysleisio'r angen i gydweithio fel ffordd i wella ansawdd ac effeithlonrwydd gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru, a sicrhau eu bod yn cael eu siapio er mwyn ateb anghenion y dinesydd.

Bwrdd Arwain Cenedlaethol y Gwasanaethau Cyhoeddus

4 Sefydlwyd Grŵp Arwain y Gwasanaethau Cyhoeddus i roi arweiniad cenedlaethol ar gyfer diwygio gwasanaethau cyhoeddus a chydweithio, ac i gyflymu gwelliannau mewn gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru.

5 Cadeirydd y Grŵp yw'r Gweinidog dros Lywodraeth Leol a Chymunedau, a chyfrifoldebau allweddol y grŵp fydd:

a) sicrhau cydlyniad o ran gweithredu'r agenda gyffredinol i ddiwygio'r gwasanaeth cyhoeddus yng Nghymru, gan gynnwys goruchwylio'r Compact ac adeiladu cydlyniad gyda'r diwygiadau mewn addysg, gwasanaethau cymdeithasol, iechyd a meysydd eraill;
b) noddi a gorfodi camau cenedlaethol i wella effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd gwasanaethau cyhoeddus; a
c) datblygu arweiniad rhanbarthol effeithiol er mwyn cydweithio, gan adeiladu ar y strwythurau arwain rhanbarthol presennol ac ôl troed daearyddol Llywodraeth Cymru ar gyfer cydweithio'n rhanbarthol.

6 Mae Colin Everett, fel Cadeirydd Cymdeithas Prif Weithredwyr Awdurdodau Lleol (SOLACE) ac fel Prif Weithredwr Cyngor Sir y Fflint, ar y bwrdd, ynghyd â Mary Burrows, Prif Weithredwr Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr. Penodir arweinydd rhanbarthol ar gyfer cydweithio ymhob ardal yng Nghymru.

7 Cyfarfu'r bwrdd am y tro cyntaf ar 22ain Medi, ac mae wedi amlinellu Cylch Gorchwyl, sydd ynghlwm yn Atodiad 1.

Compact ar gyfer Cydweithio

8 Ym Mai 2011, cytunodd Pwyllgor Cydlynu Cymdeithas yr WLGA mai'r Gymdeithas honno ddylai arwain y gwaith o ddatblygu Compact rhwng llywodraeth leol a Llywodraeth Cymru ar gyfer cydweithio'n genedlaethol ac yn rhanbarthol.

9 Bydd y Compact yn cael ei awdurdodi gan y pedwar bwrdd partneriaeth/arwain rhanbarthol, ynghyd â thrafodaethau uniongyrchol gyda chyrff proffesiynol megis Cymdeithas Prif Weithredwyr Awdurdodau Lleol (SOLACE), Cymdeithas Cyfarwyddwyr Addysg Cymru, Cymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol a Chymdeithas Trysoryddion Cymru.

10 Mae Bwrdd Arwain Gogledd Cymru wedi cefnogi'r Compact yn fras, ac mae'r rhanbarth eisoes yn gweithio'n gadarnhaol ac yn gynyddol i gyfeiriad saith o'r deg o gamau cydweithio sydd yn y Compact. (Atodiad 2).

11 Ym mis Hydref, bydd Pwyllgor Cydlynu WLGA yn ystyried amlinelliad drafft o'r compact, ac yna bydd pob un o'r Byrddau Partneriaeth/Arwain rhanbarthol yn ystyried y Compact drafft yn eu cyfarfodydd eu hunain.

12 Yna, bydd drafft terfynol o'r Compact yn cael ei ystyried gan y Cyngor Partneriaeth, a chyd-gytundeb gyda Llywodraeth Cymru i'w fabwysiadu yn hwyrach yn 2011.

Argymhelliad

13 Gofynnir i'r Aelodau:

(i) nodi bod Bwrdd Arwain y Gwasanaethau Cyhoeddus wedi ei sefydlu;
(ii) nodi hynt y Compact cenedlaethol ar gyfer cydweithio.

Atodiad 1

Grŵp Arwain y Gwasanaethau Cyhoeddus: Cylch Gorchwyl

Cyd-destun

1. Mae gan Lywodraeth Cymru agenda uchelgeisiol i ddiwygio gwasanaethau cyhoeddus, a hynny'n seiliedig ar gyfres o raglenni penodol ar gyfer gwella mewn meysydd megis iechyd, gwasanaethau cymdeithasol, addysg a llywodraeth leol, wedi ei gyplysu â dull trawsbynciol o wella effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd gwasanaethau cyhoeddus, a chefnogi arweinwyr o bob rhan o'r gwasanaethau cyhoeddus i gael gwelliannau ac effeithlonrwydd ar adeg o gyfyngiadau ariannol sy'n parhau.

2. Ar lefel sydd ar draws y gwasanaeth cyhoeddus, mae dull Llywodraeth Cymru yn seiliedig ar gydweithio rhwng darparwyr gwasanaethau cyhoeddus, yn hytrach na chystadlu, symleiddio, ac ymrwymiad clir i gynllunio gwasanaethau o amgylch pobl nid sefydliadau. Mae'r dull eang hwn yn darparu cyd-destun ehangach, ynghyd â chefnogaeth, ar gyfer datblygu rhaglenni diwygio mewn meysydd penodol, a bydd angen hefyd am waith agos gyda'r trydydd sector a/neu bartneriaid o'r sector preifat i ymwneud â darparu gwasanaethau.

Grŵp Arwain y Gwasanaethau Cyhoeddus

3. Mae Grŵp Arwain y Gwasanaethau Cyhoeddus yn cael ei sefydlu er mwyn darparu arweiniad cenedlaethol ar gyfer diwygio'r gwasanaethau cyhoeddus a chydweithio, ac er mwyn cyflymu gwelliannau mewn gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru.

4. Cadeirydd y Grŵp yw'r Gweinidog dros Lywodraeth Leol a Chymunedau, a chyfrifoldebau allweddol y Grŵp yw:
   i. sicrhau cydlyniad o ran gweithredu'r agenda gyffredinol i ddiwygio'r gwasanaeth cyhoeddus yng Nghymru, gan gynnwys goruchwylio'r Compact ac adeiladu cydlyniad gyda'r diwygiadau mewn addysg, gwasanaethau cymdeithasol, iechyd a meysydd eraill;
   ii. noddi a gorfodi camau cenedlaethol i wella effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd gwasanaethau cyhoeddus; a
   iii. datblygu arweiniad rhanbarthol effeithiol er mwyn cydweithio, gan adeiladu ar y strwythurau arwain rhanbarthol presennol ac ôl troed daearyddol Llywodraeth Cymru ar gyfer cydweithio'n rhanbarthol.

5. Bydd tair rhaglen waith genedlaethol, gyda phob un yn cael ei harwain gan un o uwch arweinwyr gwasanaethau cyhoeddus, yn gymorth i yrru'r agenda hon yn ei blaen
   o Gwasanaethau Effeithiol ar gyfer Grwpiau sy'n Agored i Niwed;
   o Rheoli Asedau a Chaffael; a
   o Datblygu Sefydliadol a Gweithredu Argymhellion Simpson.

6. Yn ategu hyn, bydd ffocws ar sefydlu arweiniad cryf ar gyfer cydweithio ar lefel ranbarthol. Sail hyn fydd ôl troed Llywodraeth Cymru ar gyfer cydweithrediad a chydlyniad rhanbarthol, sy'n nodi chwe ardal, sef Gogledd Cymru; Canolbarth a Gorllewin Cymru; Gwent; Caerdydd a'r Fro; Cwm Taf; a Bae Abertawe. Bydd rôl allweddol gan yr arweinwyr cydweithio rhanbarthol, ochr yn ochr â'r rhaglen waith Datblygu Sefydliadol a Gweithredu Argymhellion Simpson, i yrru'r Compact yn ei flaen ar lefel ranbarthol.

7. Bydd y partneriaid allweddol yn yr agenda gwasanaethau cyhoeddus, sef, undebau llafur, y trydydd sector, Swyddfa Archwilio Cymru, Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, a Chymdeithas Prif Weithredwyr Awdurdodau Lleol, hefyd yn cyfrannu trwy

fod yn aelodau o'r Grŵp. Bydd nifer o uwch swyddogion o Lywodraeth Cymru sydd â diddordeb uniongyrchol ym meysydd yr agenda ddiwygio hefyd yn mynychu.

Llywodraethu ac Atebolrwydd

8. Ar lefel genedlaethol, y Gweinidog dros Lywodraeth Leol a Chymunedau sy'n gyfrifol am agenda diwygio'r gwasanaethau cyhoeddus, ac mae'n atebol, fel ei gyd-Weinidogion, i Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Yn lleol, ar sefydliadau unigol y gwasanaethau cyhoeddus, sydd â threfniadau llywodraethu sefydledig, y mae'r cyfrifoldeb am wneud penderfyniadau a'r atebolrwydd am ddarparu gwasanaethau cyhoeddus a chyfrannu at agenda diwygio'r gwasanaethau cyhoeddus.

9. Nid yw'r Grŵp yn newid yr atebolrwyddau hyn, ond y mae yn ceisio cael newid sylweddol yng nghyflymder y diwygio, a hynny trwy harneisio cyd-arweiniad aelodau'r Grŵp, a chymuned ehangach arweinwyr gwasanaethau cyhoeddus.

10. O fewn y Grŵp, bydd pob un o'r cadeiryddion cydweithio cenedlaethol a rhanbarthol yn datblygu cynllun gwaith ar gyfer symud yr agenda ddiwygio yn ei blaen yn eu hardal hwy, a bydd y Grŵp yn cytuno ar hynny gyda'i gilydd. Bydd cadeiryddion y rhaglenni gwaith cenedlaethol a'r cydweithio rhanbarthol yn atebol i'r Gweinidog mewn perthynas â chynnydd o'u cymharu a'r cynlluniau gwaith cytunedig hyn. Datblygir fframwaith mesur fel cymorth i ddangos ac adrodd ynghylch y cynnydd a wneir yn y gwahanol feysydd.

11. Bydd y cyd-arweiniad gwleidyddol ar gyfer yr agenda ddiwygio yn dod ynghyd dan Gyngor Partneriaeth diwygiedig ar gyfer Cymru. Bydd y Gweinidog dros Lywodraeth Leol a Chymunedau yn mynd â materion a nodwyd gan y Grŵp i'r Cyngor Partneriaeth, neu fforymau priodol eraill gan gynnwys Cyngor Partneriaeth y Trydydd Sector a Chyngor y Prif Swyddog Gwybodaeth (sy'n darparu'r llywodraethu strategol ar gyfer datblygu TGCh yng Nghymru), i gytuno arnynt lle bo angen. Bydd Cyngor Partneriaeth y Gweithlu yn cymryd i ystyriaeth y goblygiadau i'r gweithlu o ran y gwaith a wneir o fewn y Grŵp.

12. Bydd ysgrifenyddiaeth fechan yn cefnogi'r Grŵp. Bydd swyddogion arweiniol yn Llywodraeth Cymru, sy'n tynnu oddi ar adnoddau o bob rhan o gymuned y gwasanaethau cyhoeddus, yn cefnogi pob rhaglen waith genedlaethol. Hefyd, bydd cefnogaeth i gydweithio rhanbarthol yn cael ei datblygu i adlewyrchu anghenion sy'n esblygu, a bydd y partneriaid allweddol ym maes diwygio'r gwasanaethau cyhoeddus sy'n mynychu'r Grŵp hefyd yn cefnogi rhaglenni gwaith penodol lle bo angen.

Aelodaeth o Grŵp Arwain y Gwasanaethau Cyhoeddus

Llywodraeth Cymru	
Y Gweinidog dros Lywodraeth Leol a Chymunedau (Cadeirydd)	Carl Sargeant AC
Cyfarwyddwr Cyffredinol, Llywodraeth Leol a Chymunedau	June Milligan
Cyfarwyddwr Cyffredinol, Addysg a Sgiliau	Emyr Roberts
Cyfarwyddwr Cyffredinol, Iechyd, Gwasanaethau Cymdeithasol a Phlant	David Sissling
Cyfarwyddwr Cyffredinol, Cynllunio Strategol, Cyllid a Pherfformiad	Michael Hearty
Cadeiryddion y Rhaglen Genedlaethol	
Datblygu Sefydliadol a Gweithredu Argymhellion Simpson	Jo Farrar (CBS Pen-y-bont ar Ogwr)
Rheoli Asedau a Chaffael	Tracey Lee (Cyngor Dinas Casnewydd)
Gwasanaethau Effeithiol ar gyfer Grwpiau sy'n Agored i Niwed	Andrew Goodall (Bwrdd Iechyd Aneurin Bevan)
Cadeiryddion Cydweithio Rhanbarthol	
Rhanbarth Gogledd Cymru	Mary Burrows (Bwrdd Iechyd Betsi Cadwaladr)
Rhanbarth Canolbarth a Gorllewin Cymru	Mark James (Cyngor Sir Gâr)
Rhanbarth Bae Abertawe	Steve Phillips (CBS Nedd Port Talbot)
Rhanbarth Gwent	Paul Matthews (Cyngor Sir Fynwy)
Rhanbarth Caerdydd a'r Fro	Jon House (Cyngor Caerdydd)
Rhanbarth Cwm Taf	Peter Vaughan (Heddlu De Cymru)
Partneriaid Diwygio'r Gwasanaethau Cyhoeddus	
Ysgrifennydd Cyffredinol Cymru Cyngres yr Undebau Llafur (TUC) (Sylwedydd)	Martin Mansfield
Archwilydd Cyffredinol Cymru (Sylwedydd)	Huw Vaughan Thomas
Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (WLGA)	Steve Thomas
Cymdeithas Prif Weithredwyr (SOLACE Cymru)	Colin Everett
Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru (WCVA)	Graham Benfield

Atodiad 2

Compact cydweithio rhwng llywodraeth leol a Llywodraeth Cymru ar gyfer cydweithio'n genedlaethol a rhanbarthol.

Deg prif gam ar gyfer cydweithio

- Rhannu gwasanaethau addysg a gwella ysgolion - Medi 2012
- Canolfannau Comisiynu Rhanbarthol a chydweithio i wella Gofal Cymdeithasol - 2012/13
- Cydweithio er mwyn rheoli gwastraff wrth gaffael
- Ffurfio dwy Asiantaeth Cefnffyrdd a fyddai'n arwain at edrych ar ehangu'r Consortia Trafnidiaeth Rhanbarthol
- Cyflwyno'r Rhaglen Cefnogi Pobl yn rhanbarthol 2013-14
- Achos Busnes erbyn Gwanwyn 2012 i nodi ein hopsiynau o ran casglu trethi, naill gydag ardoll rhanbarthol neu genedlaethol
- Adolygiad o'r ffordd orau o drefnu cronfeydd pensiynau awdurdodau lleol yng Nghymru
- Fel y nodir yn strategaeth y Grŵp TGCh Gwasanaethau Cyhoeddus, caffael yn genedlaethol a datblygu canolfannau data Cymreig
- Datblygu Gwasanaeth Safonau Masnach cenedlaethol, yn ddibynnol ar achos busnes cenedlaethol
- Adolygiad manwl o gynllunio rhag argyfyngau (i'w gwblhau Mai 2012)